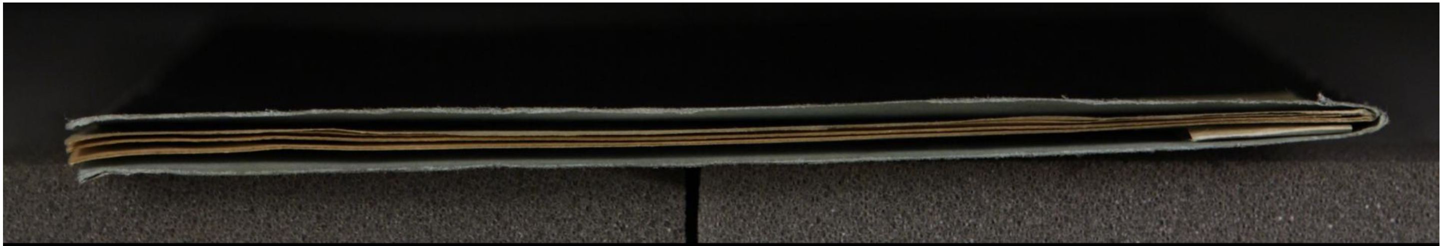

Isaacus Mauritius,
In Nuptiis
D. Henrici Güldenstiern
& Marthæ Rud.

BIBLIOTHECA REGIA
HAFNIENSIS

CARMEN
IN NVPTIIS CLARISSI-MI VIRI: GENERIS NOBILITATE,

Virtute & prudentia præstantißimj: proammiraldi in Regno Daniæ dignißimj: D. Henrici Guldenstiern de Aagard: & eius sponsæ dilectißimæ: Virginis nobilitatis splendore clarißimæ: Virtutis laude ornatißimæ: & Virginitatis omnibus ornamentis laudatißimæ: Marthæ Rhud: D. Othonis Rhud & D. Petronellæ Oxe de Mugelkier Filiæ secundæ: celebratis Hafniæ XXVII. die Iunij: Anno

1574.

Honoris & obseruantiæ gratia

Scriptum
Ab Isaaco Mauritio.

HAFNIÆ,
Impreßit Laurentius Benedictj.
1574.

BIBLIOTH REGIA
HAFNIENSIS

LLe suum Martem cantet, cuj Martia mens est:
Et quem delectat vehemens discordia: siue
Hostili quæ sunt hastilia tincta cruore:
Purpureiq; enses, hominumq; cadauera: multos
Quæ campos onerant & maxima flumina complent.
At capitur multò maior, mihi crede, voluptas:
Cùm canimus Veneres castosq; sonamus amores.
Nam thalamos læti sacros intramus, eburnis
Extructos trabibus, fuluiq; colore metalli
Insignes: vbi dispositas longo ordine mensas
Et vina & lautas epulas onerare videmus.
Hîc hylares voces & verba iocosa, salesq;
Conditos audire licet, faciesq; tuerj:
Non vnctas manib fallaci smegmate plenis:
Aut cerussato citius fugiente colore:
Verùm naturæ melioris dotib auctas.
Quod facit impuras ad haras reuoluta luto sus:
Non hîc Circæis grunit gens ebria succis:
Sed blanda blandas affantur voce puellas
Perblandi iuuenes: hoc pacto causa futuri
Connubij datur: & sponso sua sponsa volenti
Assidet: amplexus post dulces, dulcia dantur
Oscula: pulsantur cytharæ, tanguntur eburna
Plectra: fides resonant, clangit tuba rauca, choreæ
Ducuntur faciles, terra pedib bene trita.
Hîc præit & sequitur, sacra comitante caterua,

 Doctus

Doctus & illorum ludorum instructor Apollo.
Non Hijmenæus abest longè, sed proximus astat
Et sponso & sponsæ, pascens oculos, & eorum
Lætitia lætus; feliciter id iubet esse
Cœptum, felices successus optat habere:
Sic magis atq; magis crescentem nutrit amorem.
Felicem nimium sponsum, cui sponsa venusto
Flore pudicitiæ decorata, ornataq; cunctis
Dotib egregiæ formæ, sortisq; benignæ
Assidet & dulci circumdat brachia collo.
Felices multùm thalamos, vbi carmina sacræ
Carminib miscent musæ: & qui præsidet ipsis
Delius aurata pollens testudine phœbus
Non negat assuetum cantandi munus obire:
Si non hos Erijcina fugit, si fautor & autor
Ipse Hymenæus adest: quid n. felicius esset
Quàm superos faciles, & secum semper habere?
Nulla geri rectè poterit res absq; deorum
Auxiliis: at, sic faciente deo, deus alter
Vel parilis fieri mortalis posse videtur.
Quò plus accipitur diuinitus, hoc magis ipsis
Conformes superis nos reddimur: atq; deorum
Munerib solùm felices possumus esse.
Nec se difficiles præbent dij sæpe vocati:
Interpellati veniunt, & amantib adsunt.
Nec possunt alia melius ratione probare:

Esse

Eſſe ſibi curæ ſocialis fœdus amoris.
Hinc video quid amor ſit, amo iam & ſemper amabo:
Non amor eſt cupidæ breuis oblectatio mentis:
Qualem ſæpe ſuo parit inconſtantia motu:
Nec violentorum violentia plena laborum:
Quam facit effrenis naturæ fœda libido:
Sed quædam à ſuperis humanis indita vis eſt
Pectorib: nectens firmis homineſq; deoſq;
Vinclis, & ſocians ſociali fœdere multos
Inter mortales: vt ſit cuſtodia quædam
Illarum rerum, triplici quas ordine nectit
Hamorum, rutuli grauis auri pondere, cœlj
Vertice dependens ad terras vſq; cathena.
At non hos ſolùm qui morte aliquando domantur
Sed ſuperos etiam iam dictus corripit ignis.
Nam, ſi nullus amor mouiſſet corda deorum:
Non ſua Iuno Ioui præ multis chara fuiſſet:
Nec blandus blandas peramaſſet Apollo camænas:
Non aliunde ſed à ſuperis homo diſcit amare.
Si non eſſet idem iucundi fœdus amoris:
Nulla foret noſtri generis progreſſio: nulla
Nominis aut famæ celebratio: nulla parentum
Filiolos inter pia mentio. Vis violenta
Morborum, furioſus Mars, rabioſaq; Parca:
Auferrent celeres cunctarum ſemina rerum;
Et valde ſubitis turbarent cladib ipſos

Cum populo reges. Quid n. furiosius istis
Iam furit in terris? quid iam non inficit, antè
Non audita lues, corruptrix pessima vitæ?
Quanta est nunc hominum mactatio? mille videmus
Carnifices alios vnum genuisse Cainum.
Heu quot, & egregios paucis, nos vidimus horis:
Vnà cum socijs & chara prole maritos:
Munerib vitæ spoliatos turpiter huius:
Cum data sæpe fides non est seruata fidelè:
Sed quantum libuit cuiuis est facta potestas
Quosq trucidandi: populosa Lutetia magno
Quàm fuit in luctu & repleta cruore virorum
Interfectorum crudeliter, atq piorum
Plena cadauerib: quæ postea Sequana quanq
Accepit fluitans remouenda, tegendaq: nullo
Ipsa tamen pacto scelus & facinus teget atrox.
Sed quid Gallorum memoro clademq necemq?
In mage vicino furit insaciabilis orbe
Mars, qui quotidie magnum facit & graue damnum:
Quod sine connubio non credo posse rependi.
Multa etiam nostræ tenduntur retia vitæ:
Quæ studio socij vitantur sæpe fidelis.
Mutata vxores Minyarum veste, maritos
Eduxere suos obscuro carcere clausos,
Pro socio charo, charam profundere vitam
Alcestis voluit: tanto flagrabat amore

Ad-

Admetj, quanto nec cognati nec amici.
Non vagus illud amor facit aut petulantia: turpis
Sæpius est mortis quàm vitæ causa libido.
Hic est mille modis amor ignorandus, & omni
Vitanda est studio scelerati occasio factj:
Aut sibi quisq; odium, generi maculas, & auitis
Nominib multos inimicos conciliabit:
Conficiet corpus contagio sæua, medullis
Tabe liquefactis cæca, dementia mentem
Corrumpet, furijs animus stimulabitur æger:
Corporis atq; animæ donec diuulsio fiat
Pessima: sic scelus est scelerata morte piandum.
Ad pœnas etiam grauiores sæpe trahuntur:
Quotquot, posthabito socialis fœdere lecti:
Prauis indulgent affectib atq; pudicis
Morib exutj, veneri se dedere certant
Terrestri, purumq; impurum reddere corpus.
Lex est coniugib data cœlitus illa: iugalis
Vt seruare torj studeant pactumq; fidemq;.
Innupti verò quia iusta lege iubentur
Nubere, consilio non est parere necesse
Horum: qui suadent castam sine coniuge vitam.
Nonne in coniugio castè quoq; viuitur? immo
Castius & melius. non est hîc flamma medullas:
Non desiderio facies est pallida: mentem
Non stimulant furiæ: non hîc sunt saucia corda,

 Omnis

Omnis suspicio, metus & contentio longè
Absunt: delectat coniunx festiua maritum.
Et persæpe facit tristes deponere curas.
Hic quoq; mœroris tormentis eripit illam
Res quoties poscit: nam vel partem capit ipse
Vt leuior fiat: vel blandis demere dictis
Illud molitur, quod mentem cardine tollit.
Sed nec in his semper modus est, quj debuit esse
Reb: in hac vita sunt multa incommoda vitæ.
Non omnis mulier bonitatis laude superbit.
Hîc opus est igitur, non semper bella probare
Lumina. (forma sua nec debet laude carere)
Sed thalamos cordis penetrare, videre quid intus
Sit, qualis vitæ dominus, quid factitet idem.
Si nequit extemplo fieri, fiet tamen illud
Perspicuum paruo interiecto tempore: tempus
Efficit vt culpa videantur facta vacare.
At quòd non animus subitò spectetur, vt aurum
Ignib, id culpa pariter spectantis & huius
Artib efficitur: qui nouit fingere vultus
Quos velit, & vultu personam quamq; referre.
Credo equidem, neq; me fallit sententia, tales
Artifices etiam superis imponere posse.
Nam quid ni possent? vox est blandissima, voce
Falluntur multj: rationem vocis habere
Non æquè refert, ac vitæ noscere quæ sit

Inte-

Integritas, lapsisq; audire quid egerit annis.
Cum sic rimamur vitæ genus atq; probatos
Conferimus mores alijs: numerus citò maior
Perspicitur qui sit factorum, causaq; rerum
Gestarum studio sic quærentis fit aperta.
Omnib in duplicem tabulam numerumq; coactis,
Vnus erit rectè factorum certior index:
Alter non rectè monstrabit facta libellus.
Naturæ nemo tanta bonitate iuuatur:
Vt non offitij partem neglexerit vllam,
Multa est in multis peccandi occasio rebus.
Sed studio fiunt interdum, quæ studiosè
Vitarunt alij melioris munere mentis.
Est operæ pretium sic hæc seruare: nec vnq̃
Custodem illarum fallet custodia rerum.
Sed fortaßis erit nostro quoq; carmine dignum
Dicere, qua semper fiat quis amabilis arte.
Ast hîc non opus est alienis, propria virtus
Commendare potest hominem: virtutib auctus
Quo magis est aliquis, tantò quoq; charior eße
Et solet & debet: virtutis maxima vis est.
Omnes sola potest ad amandum impellere virtus:
Visi etiam nunq̃ virtutem propter amantur.
Hanc morum bonitas, hanc multorum fauor ingens,
Adde bonæ sortis quàm plurima dona, sequuntur.
Hæc Veneris cestum superat, quo cincta, marito

Sæpe in congreſsu valde placuiſse putatur.
Sed Venus vtatur ceſto, non eſt opus iſtis
Reb in his Thalamis: reb melioribus ambo
Ornati ſunt, cum ſponſa ſponſus. genus ipſum
Si ſpecto ſponſi, vetus eſt & nobile: quale
Creditur ipſorum generare fuiſse deorum.
Et credo ſtellis ornata inſignia ferrj:
Ne genus hoc cœlo dubitet quis originem habere.
Cum faciem inſpicio, nihil eſt formoſius ipſa:
Et genere & forma ſuperis par eſse videtur.
Hæc autem in dubio nobis res ponitur: vtrum
Inter mortales aliquis mage ſit bonus, aut hac
Henricus ſolus bonitatis laude tryumphet:
Si Laus eſt facti merces, & nuncia veri,
Fama: bonus nemo meliori iure vocatur,
Quàm cui tale dedit bonitatis gloria nomen.
Dÿ bonitatis habent nomen, non nomine ſolùm:
Sed meritis etiam dici bonus ille meretur:
Qui patulas dedit rogitantum vocib aures:
Nec negat auxilium portare & ferre petentj.
Sic genus & formam multis Virtutib ornat:
Vt ſimiles optem multos, bonitate ſecundos
Nullos: nonne vxore bona digniſsimus hic eſt?
Nec minor eſt vxor felici ſydere facta.
Si genus eſt aliquid, magnusq; propaginis ordo
Laudib eſt dignus: laudis fert ipſa coronam

In.

Insignem, proauos numerans longo ordine multos
Antiqua genitos & clara stirpe deorum.
Quid de stirpe loquor? si stirps non cognita nobis
Esset: at eximiæ quæ splendet gratia formæ
Argueret genus hoc demissum cœlitus esse.
Aspice quantus honos oris, quæ gratia pulchris
Interfusa genis, quàm mollis flamma venustis
Emicet ex oculis: num talis pulchra Dione
Cæsia vel Pallas fuit, aut Lathonia Phœbe?
Iudicio Paridis pomum Martha ipsa reportat.
Corporis & multas ea fortis opes habet: at si
Quis veneranda piæ sacraria mentis haberet:
Et thalamos cæcos diuini cordis apertos:
Cerneret in tantis, nil non mirabile rebus.
Cor pietas, pectus bonitas, prudentia mentem
Occupat insignis: quis non videt illud inesse
Virgineum decus, & quod Virgo debet habere:
Quæ studet egregia Virtutum laude placere:
Et primam castæ mercedem tollere vitæ.
Sic edocta bonas est inter sponsa, Mariti
Vt ferat imperium facilis, patiendo futuram
Se statuit magno victricis nomine dignam:
Dulce iugum credens quod fert cum coniuge dulcj.
Felices ambo, & felici sydere nati:
Connubio stabili felici tempore iuncti.
Ad thalamos vestros concurritur vndiq;, magna

Dona

Dona ferunt superj, vestro studet omnis honori
Gens: Hymenæus obit quod debet, munus: Apollo
Lætitiam gestu, vultuq; & voce fatetur:
Aonidum vestra fortuna turba sororum
Lætatur: plausus diuûm, fremitusq; virorum
Arguit has flammas diuinas esse: pudicos
Extruxisse torum mores lectumq; iugalem.
Et credo superos ideo voluisse maritum
Henricum fieri præstanti Virginis ore:
Vt seruaretur tam claræ stirpis origo:
Et proles esset referens matremq; patremq;:
Non solùm vultu verùm virtutis amore
Et studio famæ bonitatis laude potentis.
Atq; vtinam faciat te tali prole parentem
Nunc Henrice tibi quæ nubit nobilis vxor:
Qualem speramus, qualem sacer ordo sacrarum
Musarum exoptat, qualem desiderat ipsa
Patria, qualem etiam pietas mansura requirit.
Non quem te cupimus meliorem: vix potes vnq̃
Qui bonus es totus meliori prole beari.
Ergo tui similem, nec te qua parte minorem
Optamus sobolem, citò venturosq; nepotes.
Casta deo casto si possunt facta placere:
Non dubitamus eum præsentem, vestraq; cœpta
Confirmare, pios conatus sponte iuuare,
Et, quicquid tandem videatur, ferre, necesse.

FINIS.